

sin private Virksomhed? Den Løn, der her er Tale om, kan være en meget god Løn for andre højere Embedsmænd i Staten, for Videnskabsmænd, der ikke have nogen Lejlighed eller en meget indskrænket Lejlighed til at omsætte deres Viden, deres Kundskaber, i Mønt, men for en Kunstner gælder dette ikke.

Men ikke alene Lønspørgsmaalet vil afholde en saadan Mand fra at overtage denne Stilling, men meget mere det Hensyn, at han ikke vil indlade sig paa at træde ind i en Stilling, hvori der umulig kan levnes ham den Ro, som er ganske nødvendig for en Kunstner, naar han skal frembringe noget, der har nogen Værdi. Denne Stilling kan ikke tilfredsstille nogen samvittighedsfuld Arkitekt, og derfor kan man ogsaa være sikker paa, at Staten til denne Post maa nøjes med en anden Rangs Mand. Man maa jo huske vel paa, at den Mand, der kommer i denne Stilling, i højeste Grad maa gøre Vold paa sig selv, paa sin Kunstnernatur. Har han Trang til at skabe noget, maa han gøre Vold paa denne Trang, for i Stedet for at blive i større eller mindre Grad Forlængelsen af en Kontorstol.

Naar der i Motiverne til Lovforslaget endvidere er anført, at Staten under den ny Ordning i større Omfang end hidtil vil overdrage ny Bygninger til særligt antagne Arkitekter, saa det dog erindres, at Ministeriet altid forinden vil forhandle med Direktøren, og i mange Tilfælde — ja, jeg skulde tro i de fleste Tilfælde — vil den særligt antagne Arkitekt paa Forhaand være bunden ved de Dispositioner, der saaledes ere truffene. Den Ordning, som her foreslaas, have de omtrentlig oppe i Sverige, men man er der i højeste Grad misfornøjet med den.

I Virkeligheden er Staten vel tjent med at have sine 5 selvstændige Bygningsinspektører. Den bliver i alle Maader bedre betjent, end det vil kunne ske efter den Ordning, som man vil faa, hvis vi gennemføre det foreliggende Forslag uforandret. Og det ganske simpelt, fordi hver af de 5 Inspektører har sit Omraade, som han kan overse, og hvor Inspektøren paa en virkelig indgaaende Maade kan forhandle med de forskellige Institutioner og enkelte Personer, som have med disse Bygninger at gøre til daglig Brug, og saaledes kan, hvad der maaske er det vigtigste af alt, selv lære sine Bygninger at kende, men det kan Bygningsdirektøren ikke.

Lovforslaget er vistnok heller ikke fremkaldt ved nogen som helst Utilfreds-

hed med den Maade, hvorpaa vi hidtil have faaet disse Sager bestyrede, men fornemmelig derved, at den nuværende Ordning skal være for dyr. Ja, det er jo antydet gentagne Gange meget svagt i Dag — og det er jo ogsaa antydet tidligere her paa Rigsdagen —, at Arkitekterne forsættelig skulde eller i alt Fald let kunde faldе for den Fristelse at gøre Statsbygninger dyrere end nødvendigt for at faa et saa meget større Honorar, saa længe dette beregnes til 3 pCt. af Byggesummen. Og nu er der altsaa baade i Anmærkningerne og i Ministerens Tale egentlig givet disse Betragtninger Medhold, at det er uforholdsmæssig dyrt at bygge for Staten, og at det navnlig er uheldigt, at Bygningsinspektørerne lønnes med Procenter af Overslagssummen. Jeg beklager meget, at den højtærede Minister baade i sin Tale og to Steder i sine Anmærkninger bruger Udtrykket „Overslagssum“; det kan ikke være rigtigt, det maa være Bygningssummen. (Modsigelse af *Bluhme*). Nej, det er ganske sikkert Bygningssummen, det tror jeg. Men i Virkeligheden er det jo klart, at Statens Bygningsvæsen administreres ganske overordentlig billigt, idet de 3 pCt., der nu gives for dette Statsarbejde, ere en ualmindelig lav Betaling.

Jeg er ikke enig i den Betragtning, at det er en daarlig Maade at lønne dette Arbejde paa — jeg skal straks nævne et ganske mærkeligt Eksempel paa, hvad det andet kan føre til. Man kan gerne sætte en fast Sum, men man vil dog alligevel i Fastsættelsen af denne bestemte Sum i de enkelte Tilfælde komme til at tale om en vis Procent i Forhold til det hele, og det vil bevæge sig der omkring. Men endelig maa man erindre, at de 3 pCt., der er Tale om, ere ikke personligt Honorar til Arkitekten. Jeg tror, Arkitekten kan være henrykt, hvis han for sit personlige Vedkommende kan redde Halvdelen deraf. Først og fremmest har han store Udgifter til Personalet. I gamle Dage var det saaledes, at en Tegner meget ofte betalte Arkitekten for at faa Lejlighed til at tegne paa hans Kontor, men de Tider ere længst forbi. Nu er det saaledes, at en Arkitekt blot for at faa en ung Mand, der har faaet Uddannelse paa en teknisk Skole, maa lønne ham med et Beløb af 60—70 op til 100 Kr. om Maaneden, og vil han have en noget videre uddannet Mand som Tegner, maa han betale ham mindst 125 Kr., ja, helt op til 200 Kr. om Maaneden. Dertil kommer saa Udgifterne til Lokale, dets Rengøring og Belysning o. s. v., saa